

Dietrich Wildung, Lech Krzyżaniak

Minshat Abu Omar. Północnowschodnia Delta

Informator Archeologiczny : badania 14, 281-282

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

reliefów na ścianach tej sali. Pozwoliło to na odczytanie zupełnie nieznanych i do tej pory nieodczytanych fragmentów tekstów, które zidentyfikowano jako należące do 2, 8, 9, 10 i 11 bramy z Księgi Bram.

Wykonano także dokumentację rysunkową w skali 1:10 i w skali 1:20 wszystkich wejść oraz pozostałych trzech sal, za salą sarkofagową grobowca.

Wykonano szczegółowe opisy stanu zachowania dekoracji i tekstów w Sali Sarkofagowej, w trzech salach poza nią i w czterech bocznych pokojach, znajdujących się w czterech narożnikach Sali Sarkofagowej.

Fotograf misji wykonał około 100 ujęć fotograficznych detali architektonicznych, archeologicznych i ikonograficznych w całym grobowcu.

MINSHAT ABU OMAR
Północnowschodnia Delta

Państwowe Zbiory Sztuki
Egipskiej w Monachium
we współpracy z Polską
Stacją Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze i Muzeum
Archeologicznym
w Poznaniu

Badania prowadził prof. dr Dietrich Wildung z PZSZE w Monachium, tokiem prac terenowych kierował doc. dr hab. Lech Krzyżaniak z MAP. Finansowały PZSZE w Monachium. Trzeci sezon badań. Nekropole: z okresu predynastycznego i grecko-rzymskiego oraz osada z okresu grecko-rzymskiego.

W pracach międzynarodowej ekspedycji wzięło udział 3 uczestników z Polski. Kontynuowano eksplorację obu nekropoli odkrytych w toku dwu pierwszych kampanii oraz zainicjowano badania osady z okresu grecko-rzymskiego - zamierzając dotrzeć do hipotetycznej głębiej zalegającej warstwy kulturowej z okresu predynastycznego. Wszystkie obiekty położone są w łańcuchu płaszczystych pagórków zwirowych, wynoszących się ponad terasę uprawną.

Na nekropoli ze schyłku okresu predynastycznego odkryto dalszych 42 grobów. Pochówki ludzkie charakteryzowały się wyposażeniem i innymi cechami obrządku pogrzebowego obserwowanymi już w toku pierwszych dwu kampanii. Przeważały groby występujące w wyraźnej koncentracji, na skraju płaszczystego pagórka, z których większość była ubogo wyposażona i płytko wkopana. Najczęściej zawierały one zwłoki młodych osobników ułożone na prawym boku, w pozycji z nogami podkurczonymi i zorientowane głowami na północ lub północny-wschód. Funkcję przystawek w tych grobach pełniły ceramiczne naczynia "kuchenne" i sznury paciorków z karneolu, używane

jako naszyjniki. W tej grupie grobów znajdują się także pochówki noworodków grzebanych w dużych naczyniach. Druga, mniej liczna grupa grobów zawierała zwłoki osobników dorosłych płci obojga, grzebanych w głębokich, dużych wykopach, których ściany, podłogę i dach umacniano, jak się wydaje, plecionką obmazywaną syltem nilowym /technika "wicker-work"/, matami lub może belkowaniem. Przy zwłokach ustawiano bogate wyposażenie grobowe, składające się z naczyń ceramicznych "stołowych", naczyń kamiennych, miedzianych naczyń, narzędzi i broni, biżuterię osobistą /karneol, ametyst/, komplety kosmetyczne /paleta + naczynko + łyżeczka/. W jednym z tych grobów znaleziono unikatowy model kodzi papierusowej /rzecznej/ wykonany z alabastru, należący do arcydzieł sztuki predynastycznej.

Na nekropoli z czasów grecko-rzymskich, położonej na tym samym stanowisku co pochówki predynastyczne /i dlatego eksplorowanej/, odkryto 163 groby. Regułą było tutaj układanie zwłok na wznak, z głową skierowaną na zachód. Odkryto trzech grobowiec zbudowany z suszonej cegły, będący pochówkiem zbiorowym, a inny, odkryty jeszcze w toku drugiej kampanii, wyeksplorowano znajdując w nim 27 osobników, przy czym niektóre zwłoki były mumifikowane; na niektórych czaszkach zachowały się twarzowe maski pośmiertne z gipsu. Maski takie odkryto także w innych pochówkach, pojedynczych. Noworodki i niemowlęta grzebano w amforach.

W północnej części łańcucha piaszczytstych pagórków /Tell es Sabaa Banat/, gdzie spodziewano się natrafić na warstwę osadniczą z okresu predynastycznego, w jego górnych partiach natrafiono na osadę z okresu grecko-rzymskiego, prawdopodobnie związaną funkcjonalnie ze współczesnym jej, sąsiednim cmentarzyskiem. W osadzie zbadano budowle mieszkalne z suszonej cegły, a chronologię obiektu wyznaczyły m.in. znaleziska monet.

Podkreślić trzeba, że po zakończeniu tegorocznej kampanii odbył się podział zabytków, w wyniku którego Muzeum Archeologiczne w Poznaniu uzyskało do swych zbiorów /Dział Kultur Antycznych/ dużą i cenną kolekcję zabytków o chronologii predynastycznej.

IRAK

WYSPA BIDŻAN

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
Dyrekcja Generalna
Starożytności Iraku

Badaniami kierował doc.dr hab. Michał Gawlikowski. Prace były finansowane przez Dyрекcję Generalną Starożytności Iraku oraz Stację AŚ UW. Drugi sezon badań. Osadnictwo od okresu asyryjskiego XIII w. przed n.e. do X-XI w.n.e.

Wyspa Bidżan znajduje się na Eufracie w odległości około 100 km od granicy syryjskiej. Badania mają charakter ratunkowy i związane są